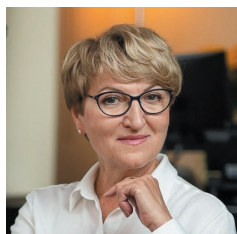

Wspólnoty regionalne silne poczuciem podmiotowości i sprawstwa

Elżbieta Anna Polak

Marszałek Województwa Lubuskiego

Samorząd jako wspólnota mieszkańców to nasz wielki sukces. Po zmianach w 1989 roku poczuliśmy się naprawdę jak u siebie w domu i zaczęliśmy ten nasz nowy dom – Polskę, po swojemu, urządzać. Udało nam się wytworzyć to magiczne „razem”. Od czego zależy dalsze funkcjonowanie wspólnot regionalnych? Dlaczego tak ważna jest podmiotowość i obywatelskie zaangażowanie?

Samorząd to wspólnota mieszkańców i to rzeczywiście udało nam się wytworzyć przez ostatnie ponad 20 lat istnienia polskich regionów. Już w 1990 roku, a nawet jeszcze przy Okrągłym Stole, poczuliśmy się naprawdę jak u siebie w domu i zaczęliśmy ten nasz nowy dom – Polskę, po swojemu, urządzać. Ustawy o samorządzie były niezwykłym wyrazem tego naszego wspólnego marzenia.

Dziś samorząd regionalny pokazuje, że wspólnota ma przyszłość. Jako samorządowicz czuję się spokojna o perspektywy nie tylko tych naszych małych ojczyzn, ale i Polski. Jestem bowiem przekonana, że – wraz z obiektywnie zmieniającymi się warunkami – będziemy to nasze „razem” dalej budować. Przynajmniej dopóki dbamy o dialog i dyskusję o problemach prowadzoną wraz z obywatelami. Tak długo jak do debaty publicznej udaje się włączyć szerokie kręgi społeczne, uzyskujemy to, niezwykle ważne dla wspólnoty, poczucie podmiotowości. Ludzie dostrzegają wtedy, że we wspólnocie są szczęśliwi – a to podstawowy gwarant jej przetrwania.

”

Dopóki będzie dialog i dyskusja o problemach prowadzona wspólnie z obywatelami – wytwarzając poczucie podmiotowości – to wspólnoty, które tworzymy, będą szczęśliwe – a to podstawowy gwarant ich przetrwania.

Nasze województwo lubuskie jest bardzo młodym regionem. Mamy dopiero dwadzieścia trzy lata, a z definicją wspólnoty silnie łączą się kwestie integracji, tożsamości. Często więc, na tym „dzikim zachodzie” Polski, zadawaliśmy sobie pytanie – czy my, w regionie lubuskim, który powstał z zielonogórskiego i gorzowskiego, mamy wspólną tożsamość? Czy udało nam się zintegrować nasz region wywodzący się z dwóch różnych województw? Stworzyć ten swoisty lokalny folklor? Zielona Góra i Gorzów, to przecież nie tylko rywalizacja klubów żużlowych, ale także bardzo konkretne współzawodnictwo miast, zawierające w sobie odmienną ich tradycję, kultury, zwyczajów.

Trudne wyzwania ostatnich lat jeszcze wyraźniej pokazały jak bardzo sfera ta jest ważna. Po pierwszej fali pandemii dostałam od dziennikarzy pytanie czy walka z COVID-19 coś we mnie zmieniła? To, co dostrzegłam – jako najistotniejsze – to doświadczenie wspólnoty. Poczułam, że w naszym, lubuskim regionie mamy już swoją tożsamość, że się zintegrowaliśmy. Gdy okazało się, że w chwili kryzysu nie ma centralnego planu, strategii, funduszy, ba, nie ma żadnych, nawet ogólnych instrukcji jakie działania należy podjąć, to – mimo to – mieszkańcy wiedzieli co robić. Sami zaczęli szyc maseczki czy zawozić pizzę lekarzom w szpitalach. Staliśmy się prawdziwą wspólnotą. Taką jaką ja sobie zawsze wyobrażałam jako samorządowiec, który od 30 lat jest na pierwszej linii frontu.

My, samorządowcy, tworzący ten fundament polskiej wspólnotowości, właśnie w takich sytuacjach w sposób szczególnie odczuwamy sens naszej pracy. Często – w tych naszych małych ojczyznach – nie licząc przepracowanych godzin, stawiamy sobie wysoko poprzeczkę. Poprzez integrowanie mieszkańców wokół konkretnych spraw powodujemy, że nie liczą się barwy światopoglądowe, tylko idea wspólnoty politycznej, która tak silnie ludzi jednoczy. Chciałabym bardzo, żeby nie tylko kryzysy – jak walka z pandemią czy skutkami wojny – ale również pozytywne wyzwania tak nas do siebie zbliżały.

”

My – samorządowcy – poprzez integrowanie mieszkańców wokół konkretnych spraw, powodujemy, że nie liczą się barwy światopoglądowe, tylko idea wspólnoty politycznej, która tak silnie ludzi jednoczy.

Jako samorządowcy działamy „tu i teraz”. Gdy jest taka potrzeba, natychmiast „zakasujemy rękawy” i bierzemy sprawy w swoje ręce, zanim państwo zareaguje. Myślę więc, że receptą – taką bardzo skuteczną – na sukces rozwojowy Polski jest, zapisana w naszej konstytucji, zasada pomocniczości, czyli decentralizacja. Różni politycy rządili naszym krajem, ale zwykle co do tego kierunku mieliśmy konsensus. Ostatnio jesteśmy jednak świadkami recentralizacji. Odbierane są samorządom kompetencje i ograniczane dostępne fundusze... Tym głośniej należy mówić, że decentralizacja jest dobrą receptą na silną Polskę. Że samorząd to właściwy pomysł na włączenie obywateli – przekazywanie nie tylko zadań, ale również odpowiedzialności.

Jestem wychowanką profesora Jerzego Regulskiego i starałam się wprowadzać zasadę, którą on – jako współtwórca samorządu terytorialnego – wdrażał, że państwo powinno zająć się tym czym musi, a tym czym nie musi, lepiej zajmie się obywatel. Dlatego tak ważne są rozmowy, debaty i dopiero w oparciu o wypracowane, w ich trakcie, argumenty merytoryczne należy podejmować decyzje oraz rozwiązywać konflikty. Ja tego doświadczałam na poziomie samorządu gminnego i powiatowego, jak i teraz na szczeblu regionalnym.

”

Decentralizacja jest dobrą receptą na sukces rozwojowy Polski, ponieważ jest to włączenie obywateli – przekazywanie nie tylko zadań, ale również odpowiedzialności.

Kluczem do rozwoju Polski jest więc decentralizacja, ale też równość i tolerancja, bo choć jesteśmy różnorodni, to musimy umieć ze sobą współpracować i włączyć każdego, nawet jeśli ma inne poglądy. Wspólnotę muszą tworzyć ludzie dojrzały, którzy są zdolni to budowania kompromisów – wtedy wszystko inne powinno się ułożyć.

O autorce

Elżbieta Anna Polak – Marszałek Województwa Lubuskiego. Członek Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej. Jest również przedstawicielem ZWRP do Komitetu Regionów UE, a także przedstawicielem ZWRP do Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Europy. Absolwentka wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego oraz studiów podyplomowych w zakresie zarządzania jednostkami gospodarczymi Uniwersytetu Wrocławskiego.

Partnerzy

Pomorski Fundusz Rozwoju
sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku

Spółka Samorządu
Województwa Pomorskiego

Partnerzy numeru

Ministerstwo
Funduszy
i Polityki Regionalnej

20 lat
dla Polski
**ZWIĄZEK WOJEWÓDZTW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

serce Polski

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

**WOJEWÓDZTWO
OPOLSKIE**

Lubuskie
Warte zachodu

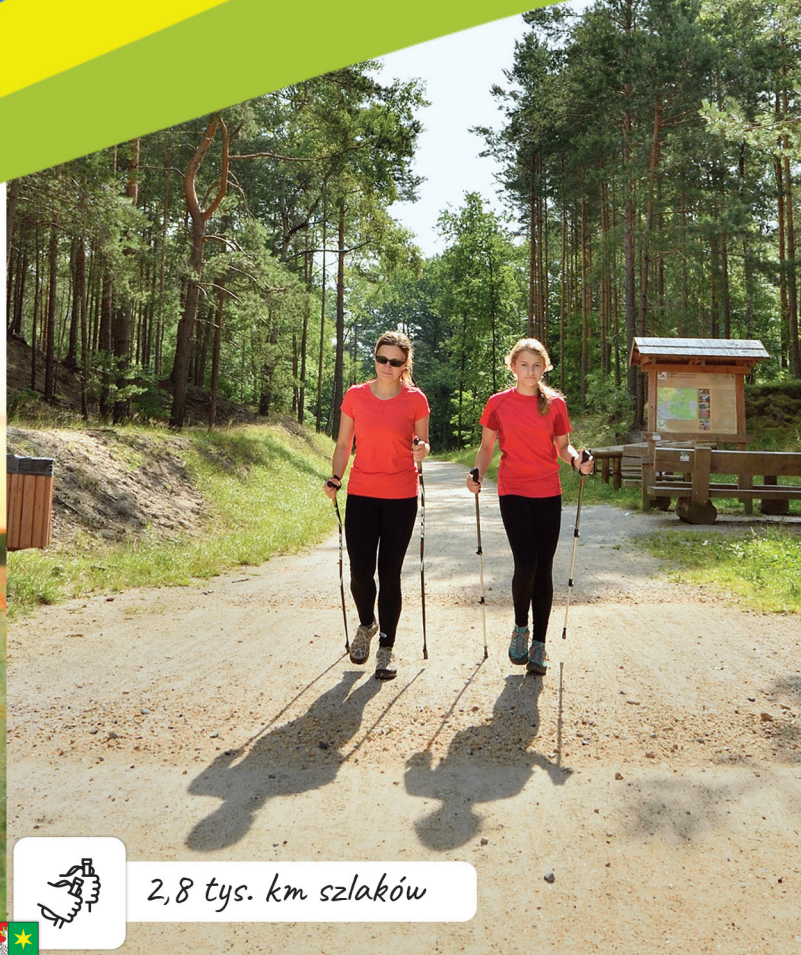
**WARMIA
MAZURY**

**OLIVIA
CENTRE**

2,7 tys. km szlaków

2,8 tys. km szlaków

0,6 tys. km szlaków

0,1 tys. km szlaków

Lubuskie
Warte zachodu

@lubuskiepl

lubuskie.pl

@lubuskiepl

Pomorski Thinkletter nr 2(9)/2022

Polskie regiony wobec nowej rzeczywistości

Na jakie wyzwania muszą znaleźć odpowiedź samorządy wojewódzkie w turbulentnych czasach?

Co dla polskich regionów oznacza wojna w Ukrainie?

Jakie zmiany przyniosą depopulacja i migracje?

Dlaczego i w którą stronę ewoluuje polityka UE wobec regionów?

Czy transformacja energetyczno-klimatyczna może być szansą wybiecia się na podmiotowy rozwój?

E-wydanie publikacji „Polskie regiony wobec nowej rzeczywistości” można pobrać [tutaj](#).

POMORSKI
KONGRES
OBYWATELSKI

Pomorski Thinkletter to nowy jakościowo **hub komunikacyjny** wokół wyzwań rozwojowych Pomorza i Polski zainicjowany oraz wydawany przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (z siedzibą w Gdańsku) w ramach Pomorskiego Kongresu Obywatelskiego.

Zależy nam, aby Pomorski Thinkletter był przestrzenią skupiającą przedstawicieli różnych sektorów i branż – zarówno osoby zaangażowane społecznie, jak i sektor nauki, biznesu czy administracji. Chcemy aby była to agora wielostronnej dyskusji, wymiany doświadczeń oraz uspoźniania perspektyw.

Zachęcamy do **zapisania się do grona stałych odbiorców**, aby informację o nowych wydaniach otrzymywać bezpośrednio na adres e-mail. Subskrypcja jest **bezpłatna**.

Dotychczas opublikowane numery:

- 1/2020 **Pomorskie miasta wobec pandemii i wyzwań klimatycznych**
- 2/2020 **Stawka i oblicza cyfryzacji**
- 3/2020 **Siła lokalności dla budowy Europejskiego Zielonego Ładu**
- 1/2021 **Siła sąsiedztwa i lokalności dla budowy lepszej Polski**
- 2/2021 **Drogi do innowacyjnych regionów i Polski**
- 3/2021 **Sens i drogi do Zielonego Ładu**
- 4/2021 **Człowiek vs. algorytm i sztuczna inteligencja – kto kogo zaprogramuje?**
- 1/2022 **Jaka logika rozwoju miast?**

Wszystkie numery w wygodnym formacie PDF można pobrać na stronie www.kongresobywatelski.pl